Ч. 92. Львів, пятниця дня 28. (15.) цьвітня 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: в Австриї:
на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.
Телефон Редакциї ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановиx псальмів М Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — Редакция, адміністрация і експедиция „Руслана“ при ул. Оссолїньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.
Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Замітки з нагоди намірених тайних орґанїзаций нашої молодежи.

„Видалено з границь Австриї росийского студ. Сергія Колоса з жінкою Оксаною. Видаленє наступило по сїй причинї, що поліция, після відкритя „тайної революцийної орґанїзациї“ учеників українських ґімназий найшла при ревізиї у їх мешканю відомі відозви, видані з приводу 12. цьвітня а крім сього набрала переконаня, що вони брали визначну участь в підготовлюваній демонстрациї. Разом з ними видалено також з Австриї росийського підданого Ґоральчука, диєтария тов. „Днїстер“, що містив свої статї в *Руслані*. Оттак польські і московські гончі а за ними й наші рептильники можуть триюмфувати, бо дякуючи їх нагінцї і „ревности“ галицько польських властий в нищеню „починів української революциї трох закордоновців саме під Великдень тратить отсе приют в границях Австриї.“

Вістка, подана „Дїлом“ не є у всїх подробицях автентичною. Доси повідомлено лише п. Колоса, що буде видалений з границь Австриї. І сей один факт сьвідчить ясно, яку медвежу прислугу сповнило „Дїло“ для всїх трох згаданих людий своєю непровіреною нотаткою. Але, розумієсь, у видаленю людий, що в Галичинї найшли захист, все будуть винні „польскі, московскі гончі“ і що цїлком природне „рептильники“. Завтра ми готові вичитати в „Дїлї“, щоби беречи ся „рептильників“, бо они звісні революцийні відозви людям підкидають, ще й увагу поліциї на них опісля звертають. Навіть з таким замітом треба заздалегідь числити ся, бо не даром писав „Иньший“ в „Дїлї“, що „псевдоклерикали“ то самі „доносчики“, які до всего спосібні. Їх би тільки, по рецептї українського ката з „Народного Слова“ повісити „на сухих вербах“. І стане ся що небудь в Радї шкільній — то винні „рептильники“, які не знати по що в тій радї „смердять“ (делїкатний вислів „Дїла“). Або нехай в краєвім видїлї кинуть Галицкій Руси запомоги в видї окрушин, що падають з польского стола, то винен не радн. Кивелюк, який там „пахне“, лише знов „рептильники“. Або вернуть национально-демократичні посли з Відня з порожними руками, то винні „рептильники“ які „возили ся по Відни як Марко по пеклї“ і певно, намовляли бар. Бінерта, щоби мішка „концесий“ не розвязував так довго, доки они самі не стануть послами. Або коли наша молодїж, замість учити ся, складати іспити, докторизувати ся, працювати науково і габілїтувати ся, поїде аґітувати за Петрицким, Колесою, Днїстряньскими і иншими нашими велитами, чи ґенїями — то знов винні „рептильники“, які вже зобовязали ся „не ставити остро справи українського унїверситета, а головно щоби єго пристановищем був Львів“. І хоть тих „рептильників“, по словам д-ра Костя Левицкого в „Gazet-ї wieczornej“, є всего кількох, то всеж они такі сильні і могучі, що навіть унїверситет загатять своїми впливами. Або прийде руский шеф секцийний до одної з економічних інституций і викричить на брата з України за те, що „він нас компромітує“ а про се дізнає ся мало що не цїлий Львів, то і тут винні „рептильники“ — але чому? — се лише вислужений на Буковинї „рептильник“. а нинї співробітник „Дїла“ буде знати. Перейде хто на латиньский обряд — винні „рептильники“. Оженить ся хто небудь з парохіян „Дїла“ з Полькою — винні „рептильники“. А не дай Боже, як би вийшло на яву, що панї Х. не є жінкою п. У., то і сему винні „рептильники“, мабуть тому, що котрийсь з них не дозволив їм повінчатись. Словом, ті „рептильники“ страшні люди...

А однак сї „рептильники“ навіть дуже далекі від сего, щоби бажати видаленя з Австриї кому небудь з закордонних братів, а колиб не дай Боже, кому таке лучило ся, то ми не поминали би навіть єго лихим словом, але бажали би від серця, щоби де инде був щасливійшим, як тут в Галичинї, щасливійшим для себе і для других...

А тепер кілька слів про дещо иншого, що таки з нотаткою „Дїта“ вяже ся,

Одвічальний редактор незалежного і на цїлу Україну одинокого национально демократичного орґану XX. віка має, припустїм, сина, який після рецепти Белзи росте поки що на „małego Polaka“. І найде ся якийсь „псевдоклерикал“, колишний „хрунь“, що „людям не сьмів поглянути в очи“ і сей схоче сина одвічального редактора „переробляти“ на „руске копито“. Чи не обурить ся на се батько? Чи не скаже він: „Дуже перепрашаю, бо се моя дитина! Лишіть менї єго, може я ще потрафлю з него зробити Русина?“

Чи так? Здає ся менї, що так!

„Але лїта йдуть і син одвічального редактора незалежного і на цїлу Україну одинокого национально-демократичного орґану виросте таки на „wielkiego Polaka“ і найде ся людина, що схоче єго волочити по реставрациях...

Чи не обурить ся на се батько і не скаже: „Дуже перепрашаю, але се моя дитина! І таку штуку я красше сам втну, тут я помочи не потребую і конкуренциї не бою ся..

Чи так? Здає ся менї, що так... І мав би рацию він, як батько, на якім лежить перший обовязок, вести свою дитину і сего права нїякий батько собі видерти не дасть.

А тепер возьмім таку справу. Сьвященики, учителї, урядники, міщани, ремісники і селяни шлють своїх синів до ґімназий. Нераз ростуть сї дїти без догляду батька, що з конечности приневолені слати сина до більшого міста, де є середня школа. І надїє ся батько, що єго дитина під проводом учителїв, які батька дїтям повинні заступити, покінчить ґімназию, навчить ся сьвіт і людий любити на те, щоби опісля відплатитись широкому загалови працею а родинї стати підпорою. Тимчасом найде ся людина, що вирве дитину зпід опіки школи, чи навіть родичів, навчить її ненависти до всего окруженя, приучить її крити ся з своїми гадками, втягне її до тайних кружків, в яких провідною гадкою не любов до рідної землї, але незбагнене молодою душею слово „революция“, що має нести смерть, але не побудує нїчого нового і здорового.

І сю „роботу“ роблять провокатори необачно, при помочи недотепних відозв, але так зручно для себе, що їх особи ледви коли війдуть в колїзию з карним законом. А зате падають жертвами недосьвідні дїти, яких проганяють зі школи. І пропадають дїти, а батьки з розпукою заломлюють руки, бо їх надії пішли на марне, бо їх дїти звихнені...

І чи не мають права кликнути сї батьки: Перепрашаємо дуже, але се наші дїти, і до них ми маємо перше право! — Чи не мають они права сказати всяким провокаторам, а рівночасно всяким редакторам, які боронять сю злочинну роботу нечистих духів: „Руки проч?...“ Дивна річ, що сего не в силї зрозуміти одвічальний редактор »незалежного і на цїлу Україну одинокого национально демократичного орґану« — хоть свого сина він не дав би видерти собі зпід своєї власти і опіки?...

Може се „висша полїтика“, на якій підписаний не розуміє ся?... Хто єго знає?...

Провінционал.

Наші ґімназиї а дневникарство.

(Надіслані замітки на часї).

Я повинен би сказати: „Дїло“ а наші ученики. Бо „Дїло“ се найбільше розширений у нас дневник, що вважає себе найповажнїйшим всеукраїньским і т. д. І коли у таких дразливих справах хочемо забрати голос в більше полємічнім напрямі — так треба полємізувати тілько з сим, у кого є бодай крихітка благородного підкладу. Тому адресувати нинїшні наші замітки до таких часописий, як пр. „Громадский Голос“ et consortes, було би киданєм гороху об стїну. Що до „Дїла“, то оно бодай натякує про се, що бажало би поправи наших шкільних відносин, — отже тому хочемо поговорити зимнокровно про се, чи способи якими оно бажало би се осягнути — доводять справдї до цїли.

Чи „Дїло“ схоче покористуватись нашими замітками, чи скаже, що се також обкидуванє болотом национально демократичного табору — се нам байдуже: просимо тілько ш. редакторів „Дїла“, щоби подивили ся на наслїдки свого поступованя.

Останними часами (менше більше від двох лїт) проявив ся між галицкою ґімназияльною молодежию великий розстрій у ріжних напрямах. Обєктивний глядач приневолений признати, що сей розстрій вийшов в части з наслїдованя учеників із польских ґімназий, а хоч не обхопив ще усїх наших ґімназиястів, але значна їх частина єму вже підпадає.

Я пригадую тілько такі яркі і загально відомі події, як неімовірне майже пониженє пильности й знаня учеників, як глухі вісти про якісь тайні орґанїзациї товариств самовбийників, як згіршаюче поведенє учеників поза школою і т. п. Щось подібного проявляти ся починає і між нашою рускою молодежю.

Стефан Ковалїв.

(З нагоди 30-лїтної єго письменьскої дїяльности).

Від р. 1881 — 1911.

(Конець).

Гумором переповнені Ковальова оповіданя, коли наш селянин, вже нераз жидами обманений, вкінци все таки не дає ся і Мошка виводить в поле...

Бо і чиж з практичної школи не вийшов Михайло Розхідник, коли єму таке трапило ся?...

„Вісїм вас їхало три милї, (каже так сам до себе розваливши ся в саньох...) а прийшло ся платити, кождий на потемки з воза шусть! та до коршми... А мара їх напхала тодї зо пятьдесять у самім ванкири, пізнайже!... Все чорне, пейсате, не пізнаєш, котрий з тобою їхав... Пропало... Пачки тютюну, біг-ме, пачки тютюну не дістав, ще й чвертку вівса вкрали... Нинї, каже, дома дам... Добре, дай і дома, але дай і тут зараз, а нї, так зо шумом“... (Риболови і инші оповіданя. Львів 1903. ст. 56).

Вкінци четвертий том: „Похресник“ і оповіданя: „Два днї в Івановій хатї“, „Андрій Клеменяк“, „Суд“, „Свій по званю“, „Направцї“, „Сїльский лїкар“, „Зваричі“, „Перемащений Петро“, „Дїд Карита“, „Поломаний Кальвін“, „Ян Кабатек“, Поступ“, „Колядники“, „Добре заробив“, і „З кількох тисяч один“... То тяжке горе нашого селянина бачить Ковалїв в темнотї і браку осьвіти!

„Хитростю і насильством видерли хлїборобови прадїдну єго землю і єго живцем поховали, як скотину під лїсом... Трудно було оперти ся хитрим пройдисьвітам, що приходили до хлопа вечером у гостину, поперебирані за мінїстрів, ґенералів, а так споївши легковірного хлопа ставали ся єго витязями. Два три господарі, що зуміли прийти до маєтку, добили ся до нього тілько тим способом, що стали орудиєм нехриста, запроданцями свого брата!

Они то підкуплені жидами, йшли до своїх, нараджували спродавати ґрунта. Мало тут первісних мешканців остало, а й тих дають їх погибелї. Дїйсно чоловік мусить подивляти, що ще нинї тих кільканайцять господарів має хоч під лїсом понад деброю свої смирненькі хатини і єствує до якогось часу... Поглянеш з гори „Городище“ на сей невеликий шмат землї... і здрігнеш ся, мороз по тїлї прошибне, земля тота, стілько разів скроплювана кровю і потом руского хлїбороба, стала ся для нього гробом, а заробкевичови принесла мілїони... До того довела не лише сама хитрість чужих але також темнота і недбальство наших людий. Християнин тут знищений морально і материяльно, гарує днем-ночию, наповняє кишенї спекулянтів золотом, слухає зневаги на свою сьвяту віру і жиє, ах! як жиє!“.. (Похресник і инші оповіданя 1909. ст. 33—49).

Отсе одна сторона лїтературної працї Ковальова.. то прикре — сумне — тяжке — а прецїнь так правдиве житє нашого селянина...

Та ювілят з заводу учитель... З як найсильнїйшою любовю опікуєсь він тими малими дїтьми і рад би їх виховати свому народови не лише яко учитель, але також яко лїтерат...

Єго перший лїтературний твір, написаний трийцять років тому назад, се дїточе оповіданє: „Гірська дїтина“, напечатане в тодїшнім коломийскім дїточім двотижневнику: „Приятель дїтий“.

І від того часу появляють ся раз-у-раз оповіданя для дїтий то змісту морального, то научного, та гублять ся по ріжних дїточих часописях як в нас, так і на Буковинї...

І здаєть ся знов пішли би в забутє, колиб не „Видавнича Спілка“... За одним замахом набуває наша лїтература чотири грубі томи оповідань для молодежи, яких рідко знайти і в більших — західно-европейских лїтературах...

Та так, як після що йно згаданих творів Ковальова можна би єго назвати борцем за селян, специяльнож їх віру і землю, так тут він стає наскрізь дитячим письменником і дитина анї не счує ся, яка користь для неї вийде по прочитаню тих оповідань, писаних не стильом моралїзаторским а.. фабулярним... Малий читач любує ся оповіданєм про киселицю... як то: „жив собі раз богатий та могучий князь Самоволя...“ (Оповіданя для молодежи: Том І. ст. 66) як то донька того князя не хоче їсти киселицї... і мимоволї впоїть в своє серце науку, що:

„Щира любов, дитя гоже,
Все на сьвітї переможе;
Навіть і горду царицю
Навчить їсти киселицю...“

(Тамже стор. 81.)

Вкінци не треба забувати, що з Ковальова і неаби який педаґоґ...

Трийцять років провадити школу і нї-раз не пошпотнути ся... школу, в якій число дїтий доходить до два тисяч триста (2300) — се не кождому вдасть ся. І яко заводовий досьвідний чоловік, виховує він нове поколїнє, пише научні статиї з обсягу математики, фізики, лїтератури рускої і нїмецкої, і збільшує тим самим нашу педаґоґічну лїтературу так ще бідненьку — бідненьку.

На полї фізики і хемії робить ріжні досьвіди; раз мало сам не переплатив житєм в наслїдок вибуху ґазів. Цїла стеля розсипалась-всї шиби вилетїли — а ювілята Бог заховав нам цїло...

Щоби дати доказ безпретенсиональности Ковальова, зазначити треба, що в столи

Пригадую тілько, що між самовбийниками був уден Русин — що правда, ученик польскої ґімназиї. Очевидна річ, на се дневникарство не сьміє глядїти мовчки й єго обовязком є, обговорити такі справи й пошукати на них лїку. Тілько, коли се має справдї принести правдиву й тревалу користь, так така статя повинна бути незвичайно обережна, строго річева й безмірно тактовна. Колиж у такій статї видно зводженє особистих рахунків, ґенералїзованє поодиноких випадків, польованє на симпатию й популярність — то така статя приносить велику шкоду, а орґан, який її поміщає, дискредитує себе навіть в очах сих, на чию прихильність таке писанє обчислене. Люди, що сидять у редакциї, а не мають нагоди пізнати практично всїх трудностий специяльно ґімназияльної педаґоґії, не розумїють яке величезне лихо приносять такі похопні статї, як они прямо дезорґанїзують шкільний устрій. Колиби они се зрозуміли, то певно важили би кожде слово — так сказатиб — на аптичній вазї.

Се на адресу „Дїла“ — і то якраз тепер. Недавно появили ся вісти про тайну орґанїзацию між українською молодежию.

Нема сумнїву, що через те дехто з молодежи може тяжко потерпіти. А де вина сего? Головна вина в сїм, що дехто з молодежи хапає ся такої роботи, яка не уйшла би безкарно і старшим, як пр. ширенє якихось громадяньских відозв і т. п. Є се тілько наслїдок того, що школа тратить вплив на учеників, а спокійні, щирі ради учителя надто часто беруть на сьміх або уважають обмеженєм індивідуальности ученика. Одною з головних причин сего розриву між школою а учениками є дневникарство, яке в неоглядний спосіб говорить про шкільні справи. І нинї з нагоди останних ревізий між учениками публична опінїя звертає ся з гіркими докорами як раз проти „Дїла“, закидуючи єму, що оно веде нашу молодїж на бездорожа й підриває її морально.

„Дїло“ завзяло ся з якоюсь заїлостю викопати провал між учителями а учениками і внести в школу повний розстрій. Специяльно звернуло „Дїло“ своє вістре проти українських ґімназий і вишукуючи там всякі хиби, підриває систематично їх повагу серед суспільности й тим самим підкопує їх. Затямте собі, пп. редактори „Дїла“, що сьмішна річ накликувати до складок на наші ґімназиї, а рівночасно наші власні ґімназиї підкопувати, щоби наші вороги таки із вашої часописи вичитували доказовий материял на се, що ґімназий Русинам не потреба. Хоч знаємо, що на вашу гадку, українська ґімназия, се такий марний здобуток, що про всього шкода й бороти ся, але треба зазначити, що суспільність вже вам говорить: беріть ся до наших ґімназий чистими, нескверними руками, не сплямленими особистими порахунками.

Бо якже инакше можна назвати сї плянові, а так часті сего року статї в „Дїлї“, в яких накидає ся просто з уличними лайками на українські ґімназиї? На жаль не маю під рукою всїх відповідних чисел „Дїла“, щоби міг подати дослівні виписи з сих статий — обмежу ся тільки на уривковім переповідженю їх змісту й того загального враженя, яке они викликують.

Сказано, акция звернена проти наших ґімназий в „Дїлї“, ведена там сего року вповнї обдумано — значить, годї припускати, щоби поодинокі дописи були припадкові, а кождий приневолений набрати певности, що они ведені на основі одної провідної ідеї, яка є очевидно глибоким переконанєм самих редакторів „Дїла“. Сею провідною гадкою є — як згадано — змаганє викопати за всяку цїну провал між учеником а учителем і довести до сего, щоби ученик ненавидїв школу і не вірив їй. І так як в добре обдуманій річи знайдемо три головні части: вступ, саму річ і закінченє — так і в сих статях „Дїла“ знайдемо те саме.

Отже — вступ. Се вистріл — великого калїбру, що повинен відразу розірвати шкільне житє. Вимірив єго, скілько собі пригадую, теперішний чи бувший редактор коломийского „Прапора“ — себ то народний учитель. Не трачу богато слів на переповіданє статї, а скажу коротко, що її моральна основа була така: ґімназияльні учителї се крайні ідіоти, їх одинокою цїлию житя є сипанє двійок, а ідеальних і високо образованих людий можна знайти хиба між народними учителями.

Така головна основа сеї писанини.

Спитаю тепер редакцию „Дїла“, в якій цїли помістило оно таку статю? Цїль ту тільки одна: переїхати ся добре по учителях українських ґімназий і вколоти їх в самі печінки. За що? За неуцтво сих учителїв, яке аж бє в очі, та їх лїнивство, яке кождому надоїдає, за нищенє молодежи, за двійки, які може колись брали від сих учителїв самі редактори „Дїла“ й не можуть їм сего забути, а які дотепер ще беруть їх молодші „товариші“ з ґімназий. Се мав би бути той ідейний підклад статї, бо иншого хиба нема: усунути усе те з наших ґімназий. І всьо було би дуже гарно, колиб самі редактори не були певні, що в сих арґументах нема правди, колиб они не були припеволені признати у власній совісти, що пустили в сьвіт сьвідому неправду.

Я далекий від сего, щоби бачити ідеал людини в учителю ґімназиї, але специяльно що до українських учителїв мусить кождий признати, що звати їх ідіотами се чейже за велика пересада.

Возьмім перший арґумент — неуцтво. Правда, більшість ґімназияльних учителїв не працює науково, а мало є між ними таких, що беруть ся за перо — се правда й сего не посьміє нїхто перечити. Алеж чи се вже означає неуцтво й брак елементарного наукового образованя? Може й знайдуть ся такі між українськими учителями ґімназий, але сих певно почислив би на пальцях. Противно, хто знає наші ґімназиї, той такого не скаже. Наших ґімназияльних учителїв ще дуже небогато, попередними роками було їх ще менше, а я ту покличу ся тільки на статию д. Гнатюка в однїй із давнїйших книжок „Лїт.-Наук. Вістника“, в якій поміж сими немногими він знайшов цїлий ряд визначних наших ґімназияльних учителїв, яких імена подав до прилюдного відома. Може бути, що наші ґімназияльні учителї мають за мало практичного знаня, алеж закиду неуцтва зробити їм не можна.

Лїнивство... Знайдеть ся доволї між нашими ґімназияльними педаґоґами лїнивих, які навіть взасні обовязки сповняють як за напасть, але більшість аж надто сумлїнно розуміє своє післанництво, працює над сили в школї, а поза школою — погляньте на роботу в товариствах по наших провінциональних містах, а побачите, що она спочиває головно на плечах сих учителїв. Се можна переконати ся з протоколів видїлів і т. п.

(Дальше буде).

ку у него записки із обсягу хемії, які зібрані разом були би дали нам уже десять років тому назад се, що видав в 1909 роцї професор Духович у своїм підручнику: „Doświadczenia chemiczne“.

У сполуцї з тою дїяльностию Ковальова треба вкінци й згадати про єго майстерскі відчити і виклади враз з демонстрациями, уряджувані ним то в Самборі то в Дрогобичі.

Специяльні демонстрациї єго з обсягу хемії так містерні і ориґінальні, що зєднали єму у всїх повітах довкруги Дрогобиччини немалу славу.

І сидить наш ювілят нинї при столику спокійно і далї працює...

Викінчує научну студию: „Іван Нестрой і єго твори“. Пише далї новелї і приготовляє нові дитячі оповіданя... дав би Бог, щоб Ювілят ще другого трийцятьлїтя діждав ся, а єго твори, щоб десятькротно помножились...

4 ка

Політичний огляд

Австро-Угорщина

В справі військового закона ще не дійшло до нїякого порозуміня поміж обопільними правительствами. Обидва мінїстри предсїдники одержали від монарха порученє вести дальші переговори і в тій цїли в четвер мають знов они відбути спільну нараду. „Budapesti Naplo“ висловлює надію, що в сїй справі не буде анї витязя, анї побідженого. „Для всїх, котрі в інтересї династиї, монархії і Австриї бажають, щоби в Угорщинї ведено щиру полїтику 1867. р. і дбають про переведенє дїйсної рівноправности обидвох держав монархії, для тих не може бути анї витязя, анї побідженого!“.

Заграниця.

У вілєтї скутарскім положенє не змінило ся. На чорногорскім пограничу відбуває ся щоденно боротьба поміж ватагами арнавтских збігцїв і чорногорских верховинцїв з одного боку а турецкою пограничною сторожею з другого. Втрати обопільні доволї значні. Торґут-Шефкет-баша вислав знов до християньских Арнавтів відозву, щоби піддали ся, инакше почне палити їх села і карати їх найстрогійшим способом.

В Хінах проявляє ся самосьвідомість як видно із слїдуючої події. З Кірину звіщають, що комітет всяких союзів сеї провінциї ухвалив звернути бачність правительства на се, щоби рішучо взяло ся до поборюваня зростаючого впливу Росиї і Японії в Манджуриї, щоби Хіни не втратили сего краю.

Іменованє неприхильного Японцям Хаоердіна ґенер. ґубернатором Манджуриї викликало в Токіо занепокоєнє. Дневникарство добачає в тім іменованю неприхильний настрій хіньского правительства супроти Японцїв і з оглядом на ворожий Японцям настрій побоює ся заколоту в Манджуриї.

Розєм в Мексику підписаний на пять днїв, однак деякі повстанчі ватаги не повідомлені про заключенє розєму вели дальше боротьбу, висадили місто Ляредо і перервали останню злуку між Мексиком і американьскою Унїєю.

Мексиканьский парлямент приняв в першім читаню начерк закона, котрий забороняє головний вибір президента, а друге читанє відбуло ся вчера.

Мароканьска справа може довести до поважного европейского замотаня. Франция має намір вислати там війска на помогу султанови Мулєй-Гафідови, а хочби сї війска задержали ся там лише якийсь час, то тим способом міг би бути нарушений договор з Альджезірас. Нарушенє сего договору довело би Францию до спору з Німеччиною. Окрім того Франция викликала би ворогованє Іспанцїв. Недавно ще нове француске правительство при кермі, а вже ухвалюють там, щоби на мароконьске боєвище вислати більш, як 30.000 війска.

Тим самим опинила ся Франция перед новим роздїлом полїтики і не знати, як він закінчить ся. Задля того одеп півурядовий дневник анґлїйский звертає ся з осторогою до француского мінїстерства і висловлює надію, що Франция імовірно обмежить ся тим, що дасть своїх офіцирів місцевому війску мароканьскому і не буде роздратувати межинародних почувань та повідомить сусїдів про всякі свої почини. Сего не зробив Делькассе перед семи роками і то навмисне. Він чув ся тодї обезпечним приязнию Анґлїї і союзом з Росиєю. Однак нинїшна Росия не схоче знати полїтики, зверненої вістрєм проти Німеччини, а нинїшня Анґлїя має инші бажаня, як відокремлюванє Німеччини. Дневник сей звертає бачність Французів на се, що Німеччина буде вимагати удержаня договора в Альджезірас що до духа і букви і має до того повне право.

Отсе є указка, яку дають справдешні приятелї Франциї. Наколи Франция піде иншою дорогою, дорогою вказуваною Делькассем, якою она зайшла на блудні манівцї, наколи дасть ся руководити тим самим духом, як тодї, то може діждати ся великого розчарованя. Франция не мала щастя із своїми мароканьскими змаганями.

З виборчого руху.

В Галичинї.

Нинї подаємо перегляд нашої виборчої хронїки, для яснїйшої ориєнтациї, із всїх сїльских виборчих округів Галичини, в яких Русини беруть дїяльну участь, при чім польскі кандидатури приводимо за краківскими польскими дневниками. Чисто польскі округи західної Галичини, які не стоять в нїяких відносинах до нашого национального руху, покищо поминаємо. Перегляд сей ось як виглядає:

Ч. 48. (Новий Санч і т. д.) о. Гнатишак, Босак, Кубік, Цьонґло і Цєлюх людовцї; Ст. Поточек, І. Поточек і Ґадецкий демокр.; Беднарек і Полонєц, всеполяки.

Ч. 51. (Сянік і т. д.) проф. Р. Залозецкий, н. демокр. Курилович, москв., Старовейский конс., Кендзьор людов., проф. Питель всеполяк.

Ч. 53. (Самбір і т. д.) о. Онишкевич нац. демокр., І. Кульчицкий москвофіл, Млєчко люд, ґр. Скарбек, суд. Ціхоцкий всеполяк.

Ч. 54. (Дрогобич і т. д.) др. Яр. Олесницкий нац. демокр., С. Вітик соц. демокр., др. Крушиньский москв. ст., І. Гошовский москвофіл нов.

Ч. 55. (Долина і т. д.) др. Лагодиньский рад., Ю. Романчук нар. демокр., Он. Ґецев москв. нов., др. Новаковский соц. демок.

Ч. 56. (Коломия і т. д.) З. Скварко н. д., др. Трильовский рад., П. Лаврук рад., А. Ґула москв. нов.

Ч. 57. (Стрий і т. д.) др. Е. Олесницкий н. демокр., о. Давидяк москв. ст., др. Дудикевич москв. нов.

Ч. 58. (Борщів і т. д.) др. Окуневский н. демокр., Стефаник рад.

Ч. 59. (Станїславів і т. д.) др. Л. Бачиньский рад., др. Е. Левицкий н. демокр., др. Ю. Бачиньский соц. демокр., др. Л. Алексевич москв. нов.

Ч. 60. (Бучач і т. д.) В. Будзиновский н. д., др. В. Могильницкий москв. нов., Г. Баденї конс., Орский всеп.

Ч. 61. (Перемишль і т. д.) Г. Цеглиньский н. д., др. Черлюнчакевич москв. нов., Яворский люд, др. Чайківский конс., Бженцзельский дем.

Ч. 62. (Жовква і т. д.) др. Днїстряньский н. д., др. Король москв. стар., С. Лабеньский моск. нов., В. Ґурка демокр.

Ч. 63. (Золочів і т. д.) Сїнґалевич нац. демокр., др. Глїбовицкий москв. ст., др. Марков москв. нов., В. Ґневош, Вайзер, Третер, Дембский всеп. всеп., Познаньский люд., др. С. Гофмокль.

Ч. 63. (Львів і т. д.) о. Фолис нар. дем., М. Ганкевич с. д., Л. Мартович рад., др. Яворовский москв. нов., Кароль Франц і Маслявка, І. Дембский, Вонсович люд., Т. Мерунович.

Ч. 65. (Сокаль і т. д.) др. Петрушевич нац. дем., др. Данилович рад., о. І. Костецкий москв. ст., др. Марков москв. нов.

Ч. 66. (Бережани і т.д.) др. К. Левицкий нац. демокр., Т. Старух н. д., о. Сеник москв. нов.

Ч. 67. (Ярослав і т. д.) др. Л. Цегельский н. д., о. І. Станчак москв. нов., Ямпольский люд., Ґалїк дем.

Ч. 68. (Тернопіль і т. д.) др. Голубович нац. дем., Підгайний москв. нов., проф. Заморский всеп.

Ч. 69. (Чортків і т. д.) др. Колесса нац. дем., М. Івануса москв. нов., Баворовский конс., Воєвода люд.

Ч. 70. (Скалат і т. д.) Петрицкий н. д., Темницкий соц. дем., Т. Ґісовский москв. нов., ґр. А. Ґолуховский і Городиский конс., Беньовский всеп.

Ось тілько їх, тих добровольцїв до народного заступництва. Дивувати ся буде може дехто, що у повисшім зіставленю нема імени Яцка Остапчука, социялїста, якого кандидатуру затвердила і проголосила екзекутива українських социяльних демократів. Не подаємо єго тому, бо він сам в заяві оголошеній у вчерашнім „Дїлї“ (!) відказує ся від кандидованя з причин, які опісля оголосить. Що сими причинами є внутрішний роздор між українськими социял.-демократами на підкладї руско-польских відносин, бо головні крикуни социялїстичні Ганкевич і Вітик із материяльних зглядів не хотять виступити перед своїми польскими товаришами як сини українського народа і раді би вести руске робітництво на польско-социялїстичнім шнурку — се давно звісне. Прецїнь раз пізнав ся і п. Остапчук на своїх „товаришах!“ Лїпше пізно, чим нїколи.

Поза Галичиною.

За утворенєм окремого консервативного клюбу в новій держ. радї побиває ся вельми запопадливо N. fr. Presse і розсїває всякі вісти про розстрій між мароканьскими консерватистами, а христ.-суспільниками. Сей дневник запевняє, що також між мароканьскими консерватистами, а горішньо-австрийскими, стирийскими і зальцбурскими відбували ся переговори в справі утвореня окремого консервативного клюбу. Наколиб се здїйснило ся, додає сей дневник, то консерватисти і христ.-суспільники творилиб два окремі клюби як до 1907. року, а через те християньско-суспільне державне сторонництво значно зменшилоб ся і не моглоб уже займати такого верховладного становища полїтичного. Наостанку N. fr. Presse звіщає, що намісник Шпіґельфельд наклонював представника кон-

серватистів д-ра Пуша до згоди з христ.-суспільниками, а ся вість викликала велике невдоволенє в нім. вільнодумних кругах, яко робота проти них вимірена.

Все те ясно вказує, для чого то так залежить жидівским і німецким лїбералам, щоби не було згоди і злуки між консерватистами і христ. суспільниками.

Гуртова розправа проти руских академиків.

По перерві з причини великодних сьвят почала ся нинї дальша розправа проти академиків.

По звичайнім вступі як читанє спису обжалованих, та ухваленє заочности проти неприсутного обж. Кирчева почало ся переслуханє сьвідка Йосифа Вернера, слуги унїверситету.

Сьвідок прийшов на унїверситет рано, бо був приказ, аби вся служба зібрала ся з огляду на замірене віче. На унїверситетї бачив віче та чув крик, який доходив до сьвідка, який був в ректорскім коридори. По вічу студенти вийшли і зміряли до барикади, яку тимчасом вибудували Поляки. Почувши голос дир. Йордана: „Боронити ректорату“ сьвідок почав кидати полїнами на Русинів, бо бояв ся, щоби они війшовши на ректорский коридор, не „вирізали та не вимордували всїх“. Сими полїнами воював сьвідок аж до приходу полїциї. Пізнїйше кидав їх вже з фрамуґи вікна, бо бояв ся стрілів. Перші стріли мали упасти з місця коло уступових дверий. Зі сторони Поляків нїхто не стріляв, хиба в тій хвилї, коли сьвідок вийшов з головного коридора на ректорский, щоби ту набрати полїн. В тій також хвилї упав зі сторони Русинів з салї III. стріл, який пробив дві шиби. По вході полїциї сьвідок бачив, як через вікно утїкало двох Русинів на подвірє. Оден з них блукав якийсь час по подвірю шукаючи виходу. Єго в першій хвилї зловив студ. Домашевич та віддав єго в руки полїциї. З обжалованих пізнає обж. Решетила.

На питанє обор. д-ра Охримовича зізнає, що вже на унїверситетї говорено, що слуга Павелек мав маринарку передїравлену ще перед подїями.

Другий з черги зізнає заприсяжений Банась Яків, тимчасовий слуга унїверситету. Сьвідок був тим, який день перед 1. липця з приказу будив усю службу та розносив приказ, аби на другий день явила ся на унїверситетї. Ту був з иншими слугами коло вагадлових дверий і звідси чув, як дир. Йордан промовляв до Русинів, щоби они поводили ся спокійно. Дир. Йордан видав службі приказ: „Służba naprzód“! Полїна почали падати зі сторони Русинів. З сеї сторони почали падати і перші стріли. Коли вже майже кождий зі служби зістав поцїлений, тодї они почали „службово“ відкидати сї полїна. З польскої сторони нїхто не стріляв. Коцка бачив доперва по смерти, лежачого на земли. З обжалованих нїкого не пізнає.

На питаня д-ра Старосольского сьвідок нїяк не може подати місця барикади. Уперто подає, що барикада стояла перед самими дверима вагадловими, так близько, що ледви можна було отворити двері. Подає також, що вихід з III. салї на сходи був вільний, а противно Поляки були відгороджені.

По перерві зізнає слуга унїверситету Вінкентий Мохонь.

На унїверситетї був рано, бо так приказав дир. Йордан. Службу сповняв сьвідок коло правничого деканату. Звідси бачив віче. Зараз по єго укінченю здемольовано III. салю, а потім всї з піднесеними палицями вийшли на коридор. Сам сьвідок пішов до подавчого протоколу правничого виділу і ту лишив ся аж до приходу полїциї. Вийшовши бачив Коцка вже убитого, як лежав звернений головою до бічного коридора. Сьвідок зізнає, що всї сховки на дерево се останки старих печий, та що полїна переховує ся в двох паках. Дальше, що сї паки були вправдї повні полїн того дня, але они були замкнені на замки, які по подїях лишили ся ненарушені.

О год. 1·30 предсїдник трибуналу відложив розправу до завтра рано.

Просимо відховити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар**. В пятницю: руско-кат.: Аристарха; римо-кат.: Віталїса. — В суботу: руско-кат.: Ірени; римо-кат.: Петра М.

— **Почта а вибори.** З нагоди надходячих виборів видав — як ми вже доносили — мінїстер торговлї Вайскірхнер розпорядок до всїх дирекций почт і телеґрафів, щоби всї урядові справи, які будуть відносити ся до виборів, були скоро полагоджувані. І так всякі почтові і телеґрафічні посилки в виборчих справах мусять бути старанно і точно полагоджені, і не можна їх уважати за »непильні друки«, щоби через се у виборчих цїлях не було на почтї нїякого припиненя. А на се належить найбільше уважати в днях виборів і в часї межи головними а тїснїйшими виборами. Почтові дирекциї в порозуміню з полїтичними властями мають зарядити, щоби навіть в позаурядових годинах і з помочию окремих післанців получити поодинокі виборчі місцевости з осїдком головної виборчої комісиї. Всї урядові виборчі посилки належить безпроволочно доручувати.

— **Дурисьвіти із русофільскої ниви.** Дудикевич не знав певно, як страшного має противника в особі свого годованця широко і славнозвісного громили Марущака. Довідав ся аж від о. Івана Бирчака, пароха з Підбережа коло Болехова, що не лиш Дуд. є майстром від „займів“ і „сладких страстей“, але й Марущак, ся слава і гордість „стоміліонного“ русофільского хулїґаньства в Галичинї не уступає в нїчім свому прообразови. О. Бирчак пишучи в »Галичанин-ї« (ч. 82) житєпись сего визначного мужа у відповіди „Голосови народа“, який прославляв Марущака немов би Дудикевича, ось так малює нам єго житєбутє і заслуги положені коло „чищеня“ селяньских кишень і деморалїзованя сїльскої молодежи: Неправда, немов би Марущак заснував читальню в Підбережу, бо она основавана ще в 1870 роцї о. Микитком коли про Марущака нїхто й не чував. О. Бирчак реорґанїзував 1887. роцї сю читальню, яка містила ся аж до 1906 року в громадскім домі, в сїм роцї подарував бл. п. Стефан Хромяк свій дім на читальню і сего самого року прийшов до села Марущак з своєю женою заступницею учительки. Видячи для себе користь із читальнї, Марущак постарав ся, що шкільна дїтвора(!) під проводом єго жінки вибрала єго головою читальнї. Після сего пішов новий голова по селї збирати складки на читальню, та тих складок нїхто не бачив (!). Яко голова устроював Марущак забави з музикою за платним вступом, та тих гроший знова нїхто не видїв і не знав, куди они дївали ся. Дїти брали без відома родичів, що попало, щоби було чим заплатити вступ, а голова (Марущак) піддурював дївчат конфетками, а хлопців циґарами і приучував, щоби не слухали „попа“. З читальняного склепу, брав Марущак, як голова, товари без гроший і винен за них ще й дотепер 80 К. Се дужеяркий доказ, хто причинив ся до паденя читальняного склепу. За деморалїзацию (развращеніе) молодежи Марущаком грозила єго женї втрата учительскої посади, та п-ї Марущак остала дальше учителькою в Підбережу, поки на се місце не подала ся друга іспитована учителька. Супроти того п-ї Марущак, котра була неіспитована, не могла дальше позістати ся в Підбережу, а була перенесена до Княжолуки. Так само, як в Підбережу, так і в Княжолуцї вмішав ся Марущак в читальняні справи і довів читальню до упадку, деморалїзував (развращалъ) молодїж, в наслїдок чого власти усунули єго жінку від учительского званя. Дальше представляє о. Бирчак сцени із нападів Марущака на читальню в Підбережу, так, що селяни мусїли візвати жандармерию проти сего громили. Не диво, що о. Бирчак, хоч сам москвофіл, мусїв в своїй обороні відкрити цїлу моральну картину русофільского, галицкого Пуришкевича і випросити собі у кореспондентів „Голоса Народа“ поук, бо він старенький сьвященик (38 лїт парохом!) їх не потребує. Та даремні слова о. Бирчака. Даремний єго голос серед громади людий, яка вихована на засадах „пить, бить і . . . .“, якої божищами: Дудикевич і Марущак!

— **На повиставовій площі у Львові** відбудуть ся за дозволом маґістрату отсї рускі фестини: Рускої захоронки 1. і 12. червця, Руского Тов. опіки над слугами і робітниками 7. і 12. липця. Побіч виставової площі є давний „шлях наколесників“ винайнятий на сей рік львівским „Соколом“. Там, здає ся, будуть сего року відбувати ся рускі фестини, бо та площа на то вельми надає ся. „Шлях циклїстів“ разом з сусїдною реальностию (разом щось 10 морґів) находить ся вже в руских руках, бо купила єго спілка руских капіталїстів на парцеляцию.

— **Акцийні млини в Галичинї**. Доносять, що деякі млини в Галичинї перемінять ся небавом в акцийні товариства Причиною сего має бути недостача готівки, а для акцийного товариства є о много лекше перевести фінансову операцию через банк. Говорять, що ведуть ся переговори в справі полученя кількох млинів в одно товариство. Деякі властителї млинів віднаймили би їх, але нема кому. Супроти таких відносин дальша будова млинів є прямо безосновна, тим більше, що услівя для сїльских млинів є о много лїпші. Боротьба в млинарскім промислї зростає з кождим днем.

— **Ватага душегубів і шпіонів**. В Борщеві увязнено онодї трох жидів: Йосля і Лейбу Вайсманів та Вольфа Штайнберґа під замітом шпіґуньства і запродаваня людий російским властям або турецким гаремам. Ся жидівска ватага вела своє погане ремесло з великим розмахом, а при тім в найбільшій тайнї. На услугах жидів стояли селяни, платні дуже лихо, але стероризовані ними мовчали як заклятї і виконували їх прикази. Оба Вайсмани є австрийскими горожанами, а Штайнберґ російским підданим з Кишинева. Они видавали Росиї пляни і тайні військові документи, а при тім видавали російским жандармам російских утїкачів, котрі не маючи пашпортів хотїли дістати ся до Росиї. Місцями, на яких відбували ся операциї сеї ватаги, були села Окопи і Козаківка при впливі Збруча до Днїстра. Коли до тих жидів зголосив ся який російский утїкач, они за оплатою зобовязували ся перевести єго в тайнї на російский бік, але зараз давали знати російским жандармам так, що утїкач попадав прямо в руки рос. властий і нераз йшов на шибеницю. За сю зраду брали жиди грубі оплати з Росиї. Менше винним утїкачам жиди вкладали до їх клунків заборонені книжки і револьвери, щоби піднести їх вартість в очах рос. властий. Всїх трох увязнених спроваджено тепер до Львова, а слїдство веде судия др. Зґуральский. Слїдство є незвичайно утруднене, однак то, що вже викрито з роботи жидівскої ватаги, показує, до чого здатний є жид супроти християнина.

— **Дрібні вісти**. Nar. Listy доносять, що Домінїк Данеш з Піска в Чехах записав все своє мілїонове майно на ческу „Шкільну Матицю“. — Онодїшний пожар в Повітнї, городецкого повіта знищив 35 господарств, переважно латинників. — Завтра відбуде ся тїснїйший вибір одного члена львівскої міскої ради на 3 лїта. До вибору приходять пп. К Шаєр і Й. Бендель. Вибір першого запевнений, бо другий зрікає ся кандидатури.

Оповістки.

— **Краєва Рада шкільна** іменувала в народних школах: Наталїю Ковальску і Вавр. Смільску учительками 6-кл. женьскої школи в Галичи; Марк. Охендушку управителем 5-кл. мужескої школи в Лїску; Ол. Крамарівну учителькою 5-кл. школи в Колачицях; Махлю Атласову учит. 4-кл. шк. в Микулинцях; Стефанїю Рогівну учит. 4-кл. шк. в Тулиголовах; Миколу Беднарского учителем 2-кл. шк. в Радчи; Ол. Влазлову учит. 2-кл. школи в Будзанові; управителями 2 кл. шкіл: Едв. Ґацка в Загірю; Мих. Слупка в Охотницї на Ямнім; Теодора Пігута в Любінцях; Ант. Піньовского в Гижнім; Тому Пшетачнїка в Мильчицях; учителями і учительками 1-кл. шкіл: Макс. Кобляньского в Садковицях; Генр. Збишицкого в Яблінцї; Стан. Собєцкого у Волицї; Вол. Боднарівну в Прислупі; Макс. Губерта в Полупанівцї; перенесла: Андр. Яворского, учителя-управителя і Леок. Яворску, учительку 2-кл. школи в Кутах старих на рівнорядну посаду до 2-кл. школи в Чашинї; Петронелю Гумльову, учительку 2-кл. школи в Збоїсках, на посаду учительки до 5 кл. школи в Клепарові; С. Анну Кавмовичівну, учительку 2-кл. школи в Орихівцї, на рівнорядну посаду до 2-кл. школи в Рудї; Волод. Томчиньского, учителя 1-кл. школи в Загірю, на рівнорядну посаду до школи у Фривалдї; С. Сеоф. Вандовичівну, учительку 1-кл школи в Серках середних, на рівнорядну посаду до школи у Слобідцї кошилівскій; С. Кат. Врублєвску, учительку 1-кл. школи в Слобідцї кошил. на рівнорядну посаду до школи в Серках середних; Алекс. Городиского, учителя 1-кл. школи в Загробелї, на рівнорядну посаду до школи в Білій.

Рада шкільна кр. прилучила громаду Соломянку, в мостискім окрузї, до шкільного обсягу в Твердзи; зорґанїзувала 1-кл. народну школу в Липю в окрузї Новий Сянчі; в Деляві, в дрогобицкім окрузї; перемінила: 3 кл. школу у Велдїжи, в долиньскім окрузї, на 4-клясову.

— **Стипендиї для військових ветеринарів.** З початком 1911/12 року видасть правительство 21 стипендий на лїкарскі студиї у висшій ветеринарній школї у Віднї і в Будапештї. До Відня призначено 14 а до Будапешту 7 аспірантів. Шкільний рік в висшій школї у Віднї починає ся дня 1. жовтня, а в Будапештї 1. вересня. В першім заведеню є викладна мова нїмецка, а в другім угорска. На студиї прийме ся лише тих, що мають дуже добрі шкільні сьвідоцтва і є здібні до військової служби; крім сего мають перед вписом зложити письменний вступний іспит. Подання з просьбою до ц. і к. спільного мінїстерства війни о принятє до висшої школи ветеринарної у Віднї має ся вносити до дня 1. серпня в командї військового відділу при ц. к. ветеринарній висшій школї у Віднї, а о принятє до Будапешту до дня 7. липця в командї IV. корпусу. Сї військові академики будуть мати підчас своїх студий не лише все удержанє, але і узглядняють ся їм всї видатки на наукові цїли.

Посмертні † оповістки.

О. Ілярий Герасимович, декан і парох в Скалатї, упокоїв ся дня 22. с. м. у Львові в однїй з саваторий, в 64. р. житя, а в 38. р. сьвященьства. В. є. п.!

Телеґрами

з дня 27. цьвітня.

Відень. (ТКБ). Стан здоровля цїсаря є тепер під кождим оглядом вдоволяючий. В останних днях цїсар проходжував ся щоденно годину по огородї в Шенбрунї.

Відень. (ТКБ.) В програмі побуту цїсаря на Угорщинї зайшли деякі зміни. А іменно відмінно від першого пляну не проведе цїсар всего часу у Будапештї, але в Ґеделє, відки буде приїздити від часу до часу до столицї. Цїсар по довшім ваганю згодив ся на се за порадою лїкарів, які заявили, щоби з причини хрипки цїсар перебував в сїльскій околицї, вільній від пороху і зі здоровим воздухом. З причини сеї зміни в програмі свого побуту на Угорщинї, повідомив цїсар за посередництвом сербского посла сербского короля Петра, який заповів свій приїзд до Будапешту, що мусить тепер з болем зрезиґнувати зі зїзду, з якого сподївав ся як найлїпших вислїдів для відносин Австро-Угорщини до сербского королївства. Імовірно серед таких обставин принятє короля Петра на австрийскім дворі наступить в осени сего року.

Будапешт. (ТКБ). Угорский сойм приняв вчера в третім читаню буджетову провізорию, по чім радив дальше над буджетом мінїстерства рільництва.

Софія. (ТКБ). Болгарске правительство удїлило свого дозволу на іменованє ґр. Тарновского австро-угорским послом в Софії на місце дотеперішного посла Ґукри.

Царгород. (ТКБ). В палатї послів ведено дальше дискусию над буджетом мінїстерства заграничних справ. Мінїстер Рифат паша відповів на заміти і заявив в справі Чорногори, що відповідно до інформаций Порти є доказаною подїєю, що Малїсори, мимо відмінних запевнень Чорногори, находять там підпомогу. Коли теперішний стан продовжить ся, то Порта візве Чорногору до одвічальности. А що до Маймона, то крадїж в мінїстерстві заграничних справ не є доказана. Але ствердити треба, що з низших департаментів якісь документи дістали ся до третих рук. Вкінци висказала палата 122 голосами проти 45 голосів заяву довіря великому везирови і мінїстрови заграничних справ.

Харбін. (ТКБ). Ґенерал ґубернатор Мукдена усунув з уряду шефа округа Любінера, бо він в супереч договорови побирав мито від російских купців.

Кронштад. (ТКБ.). Увязнено тут 18 членів т. зв. боївки социяльно-демократичного сторонництва. Дальші увязненя мають наступити у Петербурзї.

Чи малюнок Тараса Шевченка?

В тижневнику „Na ziemi naszej“ лїт. додатку „Kur. lwow.“ помістив п. Равіта-Ґавроньский з Лозини фотоґрафічну знимку образа, типову голову селянина з Київщини — який імо-

вірно має бути кисти Т. Шевченка, а відтак подає в статейці свої замітки і здогади, що до походженя сего образа.

Зміст сеї статейки ось який: Образ є власностию Фр. Равіти-Ґавроньского, а набув він єго в Київі з продажи деяких движимостий по смерти маляра І. М. Сошенка, що від 1858. р. був учителем рисунків в київскій ґімназиї. Теперішний властитель портрета каже, що єго продавець (забув, як називає ся) заявив, що то є робота Т. Шевченка, а та гіпотеза находить деяке дійсне потвердженє. Шевченка лучила з Сошенком близка дружба з часів побуту обох в Академії красних штук у Петербурзі, де Сошенко стрінувши ся припадково з пізнійшим українським поетом, поміг єму вступити до сеї Академії. Їх приязнь тревала аж до хвилї арештованя Шевченка і висланя до Оренбурґа а живу память своєї приязни заховали обидва аж до смерти. Талан Шевченка змарнів під обухом тяжкого житя і щоденної борби о хлїб, а ґенїй Шевченка скріпив ся минувшиною України. Злучило їх нещастє і розлучило. Сошенко виїхав до Ніжина яко учитель рисунків з платнею 4 рубл. на місяць, Шевченко лишив ся на Україні, працюючи яко поет то яко маляр. В часї своєї прогульки до Ніжина в 1846. р. стрінув ся Шевченко з Сошенком і можливо, що до сего часу відносить ся сей портретовий образ. Вир житя уносив Шевченка дальше, а образ лишив ся у Сошенка і доперва по єго смерти продано єго.

Є ще друга гіпотеза, досить імовірна, що сей образ малював Шевченко. В Київі стрінув ся Шевченко 1845. р. зі своїм товаришем з Академії Сажіном, мешкали разом, а Шевченко займав ся тоді дуже живо мальованєм. Чужбиньский згадує про се в своїх споминах про Шевченка.

„Шевченко — каже — малював богато нарисів, деж они поділи ся? — Не знати". Можна здогадувати ся, що Сажін, котрого дальша судьба не є нам звісна, по перенесеню Сошенка до Київа, яко товариш стрічав ся з ним дуже часто і міг з оден нарис Шевченка віддати Сошенкови. Є то здогади, котрі кромі імовірности не мають за собою основної певности, бо образ не є зяосмотрений підписом. Дещо певнїйшого можна буде сказати аж по розгляненю в цїлій артистичній творчости Шевченка. Вже в часї купна сего образа насував ся купуючому сумнїв, чи є він твором Шевченка, головно задля методи мальованя площами.

Не є то однак рішаючий чинник, бож людина артистично так незалежна, як Шевченко, не вязала ся ніякою шкільною формулою, але шукала для себе ріжних доріг, инших як ті, що їх професори придержували ся. Недостача підпису не становить ще перечного доказу. Рафаіли і Рембрандти рідко підписували ся, зате відважні образомази виписували звичайно свої назвиска великими буквами. Сяк чи так — пише п. Равіта-Ґавроньский — образ сей, типова голова селянина з Київщини, може заінтересувати дослїдників житєписи Т. Шевченка і артистів з огляду на імовірність єго походженя. Може хтось зможе пояснити дійсну ґенезу того образу, а єсли імовірність паде на сторону повисшої гіпотези, тоді стане він цїнною народною памяткою Русинів. Дальше каже п. Фр. Равіта Ґавроньский, що вже по написаню повисших заміток відорвав наліплений на відворотній стороні портрета папір і замітив там напис олівцем: Робота Т. Г. Шевченка. (підписано) Сошенко. Напис сей замітив він в послїдній хвилї. Коли і ким зроблений сей образ, автор не знає і за автентичність не ручить. Насуває ся однак питанє, каже він, чи сей образ не походить з 1859 р., з часу побуту Шевченка в Київі, по виїздї з Петербурга на Україну? В тім часї дуже часто бачив ся Шевченко з Сошенком і оба мешкали не далеко від себе, на т. зв. Переварі, давній садибі київских епископів.

Тілько пише п. Равіта-Ґавроньский в згаданім тижневнику.

Всячина.

— **Роздїл Церкви від держави в Портуґалії.** Новий закон про роздїл Церкви від держави в Портуґалії виглядає ось так: Всї даровизни на Церкву переходять під заряд осібних комісий, при чім лише десята часть доходу з них припадає законно Церкві, а решту має ся обернути на загальні цїли. Нові церкви по 99 роках переходять на власність Церкви. Новий закон зносить 8 духовних семінарий (всїх є 13), а в іменованю професорів має рішати держава. Женьскі монастирі мають бути знесені, а прилюдні церковні обряди будуть підлягати полїцийним приписам. Сей закон дїткнув болюче все духовеньство, яке має висказати своє становище на зібраню епископів дня 2. мая.

— **Із передвиборчих обманьств.** У Львові говорять голосно про отсю траґікомічну подію. Перед зборами Ш. Н. Комітету стрітив п. В. пана С., який приїхав до Львова на сї збори, щоби виєднати для своєї особи санкцию на кандидата в посли. По короткій розмові представив себе п. В. свояком всемогучого п. Л. і зажадав від п. С. 300 К за се, що він „поговорить" з сим всемогучим потентатом і все буде добре. П. С. дав ся приєднати до сеї пропозициї і ждав з радостю, що таким дешевим коштом добуде собі ласку Комітету. Тимчасом п. В. одержані гроші таки тої самої ночи програв в карти і остав мов турецкий сьвятий, до п. Л не пішов, бо той давно з ним не говорить а п-а С., що дав себе так немилосерно „натягнути", на зборах Комітету навіть ніхто в пропозицию не брав. От вам траґікомедия!

— **Бідні лицарі.** В Німеччині до нинї називають в сей спосіб одну ярину, іменно: горошок з тїстом. Початок сеї буденної страви має бути такий: Цїсар Карло IV любив несподївано відвідувати замки своїх підчинених шляхоцких лицарів. Так раз „напав" на якусь сїмю, а господиня сильно злякала ся. Було се в обідній порі, а она не мала в своїй коморі ніякого мяса, нї чого иншого „делїкатнїйшого". Та господиня не належала до сих, що зараз тратять фантазию і попросила чемно цїсаря, щоби зволив із ними споживати Божі дари. Цїсар приняв запросини, а заки подано страви на стіл, розпочав із власником дому якусь „закручену" дипльоматичну бесїду. В сїм часї панї „шляхтянка" потерла на терцї скірку зі старого білого хлїба, покраяла єго на тонесенькі куснички, які замачала в молоцї розбитім з яйцями, обсипала єго тертою булкою і присмажила на смальцю на „румяно". Подала на стіл, обложивши се найперше зеленим горошком. Цїсареви незвичайно подобала ся сеся потрава, запитав отже, як називає ся. „Не можемо на жаль нїчого иншого подати, як „бідні лицарі". Отже „бідні лицарі" називає ся страва і мусить являти ся на моїм столї кождого тижня, відповів сьміючись цїсар і запрошував „бідних лицарів" до себе раз кождого тижня на обід, а страву мудрої господинї, яку єму так смакувала назвав „бідні лицарі".

— **Особливі званя.** При недавній переписи населеня в Льондонї, де кождий в окремій рубрицї подає рід свого занятя, записали ся знова ріжні особливі званя. Показало ся іменно, що є зване „торговця часу", а що більше, що він є дїдичний в одній родинї вже від 75 лїт. Винахідник накручував іменно свій годинник точно після часу обсерваториї в Ґрінїч, потім обходив з ним раз на тиждень всї більші склепи годинникарів в Льондонї і за низкою оплатою продавав їм »точний час«. Досить цїкаве є також зване т. зв. „матхера", по нашому доповнителя. Місцем єго дїяльности є переважно лїцитацийні льокалї Коли хтось купує однозбірку меблїв, порцеляни і т. д., в котрій бракує до цїлости якихсь частий, тоді він підіймає ся вишукати в Льондонї недостаючі, відповідні части. В заплату за се одержує якийсь процент від цїни купна. Найшли ся також і такі люди, що занимають ся збиранєм і продажию жаб і слимаків, яких достарчають до домашних акварий, медичних лябораторий і т. д. При переписи начислено їх 65. Подібне зване записано також у робітників фірм, які занимають ся довозом їдомих слимаків. Є там заняті специялїсти від слимаків, котрі за оплатою від штуки пробують їх смак і вартість.

— **Підводні трамваї.** В найкоротшім часї місто Чікаґо буде мати підводні трамваї. В ріцї Чікаґо затоплять величезні сталеві рури, що мають по 41 стіп ширини, 24 стіп висоти і 2·017 стіп довжини. У сих рурах уладять шлях, який буде лучити північну сторону міста з торговельним осередком. Роботи коло закладаня рур потревають около пять місяців.

Надіслане.

(За сю рубрику редакция не одвічає).

Оголошенє.

Для віддання в підприємство будови Інституту жіночого під зарядом СС. Василиянок в Станїславові, оголошує ся отсим конкурс через письменні оферти.

Речинець вношень до дня 1. мая с. р. до год. 12. в полудне.

Пляни і кошториси можна переглянути кождого дня в канцеляриї гр.-кат, уряду парохіяльного катедр. при ул. Липовій ч. 14. межи годиною 10. и 12. перед полуднем, і 3. а 6 по полудни.

о. Гордієвский
катедр. парох.

Дяк іспитований, середних лїт, голос красний, здібний діріґенс хору нотного, грає на орґанах, скрипцї і пр. і пр. прийме посаду найрадше в більшім містї, або меншім з відповідними школами.

Зголошеня в тій справі приймає: Д. Камінський, Більче золоте, почта в місци. (1—5)

Наша руска робітня
і
склад Церковних приборів
Василя Дудкевича
Станїславів ул. Бельведерска ч. 4.

Великий склад пауків, лїхтарів, чаш, фан, хоругов, прапорів. Приймає всякі відновленя як чащ, павуків, лїхтарів, Евангелий в огни золочені і сріблені чаші від 16 до 24 К.

(1—3)

Хлїбороби!

Купуйте лише найлучші

Коси

марки „Комет"

котрі можна дістати під ґваранциєю лише у

Ф. Ст. Махека

в Людвиківцї 77 коло Делини (**Галичина**).

Цїнники даром. (1—3)

Посада дяка до обнятя від недїлї Томиної в Мишкові. Зголошеня з долученєм марки на відповідь слати на адресу: Гр.-кат. Уряд парох. в Мишкові, п. Більче золоте.

Асекуруйте своє майно від огню

в „Днїстрі"!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиницї то добробит цїлого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР"

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНІСТЕР"

„ДНІСТЕР" рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків.**

„ДНІСТЕР" звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР" оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНІСТЕР" дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ" можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер".

Власні фонди „Днїстра" виносять з кінцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНІСТЕР" приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ" можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра": Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер" у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Ол. Барвіньский, Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (наоснові жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listy Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Нїщиньского Байди). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

„ Княгиня „ 30.

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана" або в книгарнї Н. Тов. ім. Шевченка.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Иов, переспів П. Ратая. — 1 К.

І. Шевченко яко „атеїст" та поет „ненависти". II. Безіменні „герої" і їх кертична робота. (Дві відповіди клеветникам Шевченка). Львів 1910. мал. 8⁰ ст. 16. — Цїна 10 с.

Др. Богдан Барвньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзї 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16⁰ ст. 18. — Цїна 10 сот.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Бабенберґах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролївя). Львів 1903. 8⁰ ст. 27.— Цїна 30 с.

Жиґимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична моноґрафія. Жовква 1905 8⁰ ст. XIV+170. -- Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8⁰ ст. 28 — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересї історичної правди). Львів 1906. мала 8⁰ ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і материяли до історії України-Руси. I. Жовква 1908 мал. 8⁰ ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909 мал. 8⁰ ст. X+94. — Цїна 1 К 50 с.

Історичний розвій імени українсько-руского народу. Львів 1909, мал. 8⁰ ст. 41. — Цїна 40 с.

Дістати можна в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	8 55	1 30	5·45	50·10
Кракова	7·27	10 10	1·15 Б	8·40	30·2
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	2·15	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	2·05	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	6·35	12.20
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	7·41	11·02
Самбора	8·00	9·58	2·00	—	9·00
Рави рускої	7·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5 00	9·26 К	10 07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	2·00	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	2·00	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11,55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	8·25	3 15	6·55	11.15
Кракова	6·04	8.40	3·55	7·45	12·40
Кракова	—	—	2·45	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10 40	2·16	8·10	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10 35
Черновець	—	9 10	2·23	—	2·59
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·30	10·15	1·45	6 50	11·25
Самбора	6·00	9 05	3·40	—	10·40
Рави рускої	7·34		2·30	7·10	—
Яворова	8·20		—	6·30	
Брухович	6·13	7·34		7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
З Підзамча о:					11·32
Підволочиск	6·35	11·00	2·31	8·33	—
Бродів	6·35	11·00	2·31	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	11·35А
Винник			1·30		
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в недїлї.

А = лише в середи і суботи. — В = в день перед кождою недїлею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій недїлї і сьвят обох обрядів

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.